

EDİTÖRDEN MEKTUP

Değerli Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dostları, Merhaba, Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dergisi'nin 33. sayısı ile karşınızdayız. Uzun yıllardan beri çıkmakla birlikte iki yıldır düzenli ve zamanında karşınızda olmanın gururunu hissettiğimizi paylaşmak istiyorum. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitümüz kuruluş kökleri itibarıyla bu alandaki en eski Enstitü olarak genelde Türk tarihinin modernleşme çağlarını, özelde Atatürk, dönemi ve Türkiye Cumhuriyeti'ni ilgilendiren konuları günümüze kadar gelen bir çerikte ele alan eğitim, öğretim, sosyal aktiviteler ve yayın çalışmaları yapmaktadır.

Dergimizin düzenli çıkması, ulusal ve uluslararası tarama endeksleri tarafından taranır hale gelmesinde çok değerli arkadaşlarımızın paha biçilmez katkıları oldu. Bu durumun artarak devam edeceği ümidiyle kendilerine teşekkür ediyoruz.

33. sayımızda birbirinden ilginç konuları ele alan beş değerli makale yer almaktadır.

Azerbaycan Tarih Kurumundan Tofiq Mustafazade “Bir Yabancı'nın Gözü ile Eylül 1730 İstanbul İsyanı” başlıklı yazı ile sayımıza katkı verdi. 15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe girişiminin daha iyi anlaşılabilmesine, tekrarının olmaması için nelerin yapılabileceğine dair en iyi örneğin tarihte yer aldığı şüphesizdir. Osmanlı Devleti'ndeki önemli modernleşme hamlelerini içeren Lale Devri'ni bitiren 1730 tarihli Patrona Halil İsyanı'nın oluşum ve gelişimini dönemin kaynakları ışığında ele alan Mustafazade, isyanı Rusya'nın İstanbul'daki diplomatik temsilcisi İvan Neplyuyev'in raporlarından hareketle ortaya koydu. Dönemin sosyal ve iktisadi gelişmelerinin toplumun farklı kesimlerince nasıl algılandığının, hangi psikolojik etkenlerle muhalefetin geliştiğinin ve isyan sürecinin nasıl yaşandığının izini sürmek için son derece verimli bir kaynak olacak makalenin ilginizi çekeceğini umuyoruz.

E. Evrim Şencan Gürtunca, eğitim tarihimiz için ufuk açıcı bir çalışma ile sayımıza katkı sağladı. Makalesinin ismi “Robert Kolej'de

Okuyan Türk Öğrencilerin Sosyal Arka Planları (1863-1971)”dir. Gerek tarih aralığı gerekse ele aldığı konu bakımından siyasi, sosyal ve kültürel çıkarımlar için ilmi altyapı oluşturma kabiliyetindeki bu yazı çok ilginizi çekecektir. Osmanlı son döneminden Cumhuriyet’e ve hatta günümüze azınlık ve yabancı okulların faaliyetleri ve etkileri daima tartışma konusu olagelmıştır. Ait oldukları ülke ve müesseselerin görüş ve hedefleri doğrultusunda faaliyet gösterdikleri bilinen eğitim müesseselerinin yetiştirdikleri mezunlar eliyle toplum ve devlet hayatında etkili oldukları bilinen bir gerçektir. Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş yıllarından itibaren ülke kanun ve kural-larına göre faaliyet gösterilmeye zorlanan yabancı eğitim kurumla-rının öğrenci yapısını ve mensubiyetlerini orijinal belgeler ışığında ortaya koyan makaleyi dikkatle okuyacaksınız.

Olca Özkaya Duman ve Volkan Payaslı tarafından kaleme alın-an “Cumhuriyet Döneminde Modernleşmenin Kadın Simgesi: Afet İnan (1925-1938)” başlıklı yazı bir geçiş dönemi analizi çaba-sı olarak karşınızdadır. Afet İnan, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş yıllarında yaşanan gelişmelerin birinci elden tanığı ve araştırmacı-sı olmanın yanı sıra Atatürk’ün manevi desteği ile Türk kadınının her alanda olduğu gibi eğitimde de büyük başarılarla imza atacağına canlı kanıttır. Afet İnan’ın 1925-1938 arası dönemdeki deneyim ve izlenimlerinin değerlendirildiği çalışma bir biyografiden ziyade ge-çiş dönemi analizi mahiyetiyle ilginizi hak ediyor kanaatindeyiz.

Ü. Gülsüm Polat, “İstanbul İşgal Edilince: 1915-1916 Müttefik Planları ve Mondros Mütarekesi Sonrasında Değişim” başlıklı ma-kalesinde bizi İngiliz arşiv kaynakları arasında analizi bol bir seya-hate çağırıyor. Birinci Dünya Savaşı’nın en can alıcı cephesi olan Çanakkale’nin açılması sürecinde yapılan paylaşım hesapları emperyalist dünyanın gerçek yüzünü ortaya koyan hususlar içermekteydi. Başlangıç hesapları ile savaşın sonunda değişen dengelerin getirdiği yeni düzenlemeler emperyalizmin acımasızlığını bütün çıplaklığı ile göstermiştir. İstanbul halkı mütarekeden sonra medeni dünyanın bu yüzünü bir daha unutmamak üzere yakından temaşa etmiştir. Süre-cin belgelere dayalı hikâyesi sizi bekliyor.

Bu sayının son yazısı Cem Apaydın’a aittir. “Lozan Barış Kon-

feransı Sürecinde İtalyanların Müzakerelere Yaklaşımı” da diğer yazılar gibi arşiv ve basın üzerinden konuyu ele almaktadır. İtalya sömürge paylaşım savaşına geç giren bir aktör olarak diğerlerinden farklı özellikler sergilemiştir. Trablusgarp ile Osmanlı topraklarından büyük bir parça koparan İtalya’nın mütareke dönemindeki işgal politikası İstanbul Hükümeti’ni rahatsız edecek kadar halkı etkilemeyi başarmıştı. Bu bağlamda İtalyanların Lozan görüşmeleri sırasındaki çıkarlarını muhafaza etme gayretleri kendi kaynaklarından okumaya değer bir konu olarak huzurlarınızdadır.

Hepsi ana kaynaklara dayalı yazılardan oluşan bir sayı ile karşınızda olmak Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dergisi ailesi için bir gurur kaynağıdır. Katkı sunan bütün yazarlarımıza, gereken işlemlerin zamanında ve ilmi usule uygun olarak karşınıza gelmesine çalışan mesai arkadaşlarıma ve zamanında basılmasına özen gösteren İstanbul Üniversitesi’nin değerli yönetimine şükranlarımı sunuyorum.

İyi ki varsınız!.

Mayıs 2018
Prof. Dr. Cezmi ERASLAN
Editör